

Etten, 7 oktober 2015

Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak
Den Haag

Onderwerp: beroep tegen Doetinchem – Wesel 380 KV

Geachte dames en heren,

Hieronder vindt u de aanvulling op de samenvatting door medewerkers van bureau StAB van onze eerdere bijdragen en het gesprek dat wij in Warm met twee heren van dit adviesbureau hadden.

Wij leiden het verhaal niet in, maar beginnen onmiddellijk.

Wet en wetmatigheid

5 oktober, NPO 1: Pier Vellinga (Wageningen expert waterbeheer en klimaatverandering) zegt: we moeten klimaatverandering voorkomen, wie de laatste 20 jaar naar school is geweest, kan weten dat er meer regen gevallen is en er meer hevige buien komen.

De wet dienen we te handhaven. Omdat individuen steeds de marges opzoeken, passen we steeds de wet aan. Dat is een wetmatigheid. Zo zijn er vele. Als we meer verdienen, kopen we meer, als er meer wegen komen, raken die ook vol, als er meer kermessen in de buurt draaien, moeten jongelui ze allemaal af, omdat ik met pensioen ben, vraagt mijn vrouw me wel eens: "Ach, Bart, ik ben laat, breng me even naar Didam", als we voor 29 euro naar Londen kunnen vliegen, zullen velen het niet laten.

De paar honderd bankmedewerkers in The City die bonussen krijgen, verdienen net zoveel als de 135.000 werknemers van Unilever; voor banken geldt nog: winstmaximalisatie, net als voor veel bedrijven. Trouw meldde gisteren dat 5565 miljard dollar rustig wacht in belastingparadijzen; de bedrijven willen liever de winst zelf gebruiken dan er belasting over betalen. De Nederlandse overheid deed graag mee aan de betreffende "tax rulings". Intussen ontslaan we vele duizenden thuiszorgmedewerkers die zonder pensioenopbouw naar hun eigen baan mogen solliciteren, mensonterend.

De **landbouw** kent een andere vorm van winstmaximalisatie, eerder nodig voor het voortbestaan dan om veel geld te verdienen: vele **intensiverings**problemen.

Landbouwdeskundigen weten dat op veel plaatsen in ons land de grond nauwelijks meer vruchtbaar is. Het veel te intensieve gebruik komt mede omdat men hoge targets heeft om de enorme investeringen rendabel te kunnen maken. Wat daar een grote rol in speelt is dat er zoveel kostbare landbouwgrond is ingeleverd (we zeggen helaas dat de grond "ontwikkeld" is, alsof het tevoren niets voorstelde!!!) voor uitbreiding van steden en dorpen, dat 20% van onze bedrijventerreinen leeg staat. Ook de bedrijventerreinen van Wehl – zeer ruim opgezet, ik noem het ruimtelijke wanordering, zijn nauwelijks aan de man te brengen, maar de boer heeft wel zijn land verkocht.

Ons milieu kent niet alleen een veel te intensieve agrarische sector, ook de biodiversiteit – die er mee samen hangt – heeft enorm ingeleverd.

Het is een wetmatigheid dat we, naarmate we de oude wet, de tien geboden, vergeten, ook de matigheid en rechtvaardigheid niet meer kennen. Daarbij schiet onze wet tekort, ook al weten we dat het klimaat ernstig dreigt en ons milieu wereldwijd steeds hardere klappen krijgt.

Zo ook gaat het met energie. Sinds 2000 is onze consumptie flink opgelopen. Nog meer elektriciteit beschikbaar hebben zal ons stimuleren nog meer te verbruiken. Dat kan niet zonder flinke hoeveelheden CO2 uitstotende bronnen. We moeten ons dus beperken.

De lijn DW380 is alleen nodig om elektriciteitsleveranciers de kans te bieden winstgevende energiehandel te realiseren. Dat onze energieleveranciers het zwaar krijgen is begrijpelijk; ze krijgen te maken, nu al, met buitenlandse concurrenten, maar ook met vele honderden projecten voor zonne- en windenergie (om van andere alternatieven nog maar even niet te spreken) die een stuk van hun markten zullen afpakken. (Helaas had de NMA in haar rapport van 2006 kennelijk niet in de gaten dat mededinging niet alleen uit het buitenland komt.) Maar beschermen van de kas van private energieleveranciers is niet de taak van de overheid en dus ook niet van Tennet. Tennet is in feite – of zou dat moeten zijn - de waakhond van de overheid als het gaat om energiebeleid.

Uit de stukken die Adviesbureau StAB ook heeft bestudeerd blijkt zonneklaar dat de lijn DW380 puur een economische achtergrond heeft en niet nodig is voor energiezekerheid. Nee, de overheid is verantwoordelijk voor een goed energiebeleid, uiteraard. Maar ook voor een goed landbouwbeleid en gezondheidszorgbeleid en nog veel meer. Alles hangt met elkaar samen, maar deze twee zijn hier zeer relevant.

Enkele maanden geleden bracht Trouw het schrikbarende nieuws dat boeren in de Noordoostpolder 1.5 meter diep moeten ploegen om nog aan enige vruchtbaarheid te komen. De kwaliteit van de bodem is bedroevend slecht. Alleen door veel bemesting kan een specifiek product, zoals mais, nog groeien, maar in feite is de bodem niet beter dan in de woestijn. De verwoestijning van ons land is al aan de gang. Melkveehouders mogen zoveel melk produceren als ze willen – kunnen ze het ook kwijt op de wereldmarkt?? – en dat is dus ook het beleid van LTO, terwijl ruim 75 % van de boeren niet meer lid van deze club is. Ook dat geeft te denken. Weet u dat de meerderheid van de melkveehouders geen of onvoldoende grond heeft om hun koeien buiten te kunnen laten grazen? Ook dat is landbouwbeleid, terwijl **Sicco Mansholt** in **1973** en in **1991** (zelf horen zeggen) dat de intensivering zijn doel ver voorbij is geschoten!

MER en leefbaarheid:

Het plan DW 380 spreekt over compensatie van te kappen struiken, bomen, bos. De nieuw aan te leggen bossen en struiken hebben minstens 30 jaar nodig om dezelfde CO2 opvang te bereiken als wat er verdwijnt. Dat is dus verlies aan leefbaarheid. Bovendien zal voor de nieuwe bomen en struiken weer een flink areaal vruchtbare landbouwgrond opgeofferd moeten worden. Nu al is er het probleem dat boeren hun land niet willen opgeven voor natuur, en gelijk hebben ze.

Het grote verlies aan biodiversiteit, vooral in het buitengebied, is een zorg van de overheid, of zou dat moeten zijn. Het Streekplan Gelderland signaleert al in 2006 nog ernstiger achteruitgang van de biodiversiteit.

De streek waarin de DW380 is gepland, mag eenvoudig niet nog verder achteruitgaan in biodiversiteit. Het plan beschrijft het gebied als normaal intensief landbouwgebied. Dat houdt al in dat het veel te intensief gebruikt wordt om aan eisen van een gezonde leefomgeving te voldoen. Het is daarom onacceptabel dat voor het voorliggende MER alleen zijn gebruikt: de kaarten met info uit de PKB's en streekplannen en kwalitatief oordeel op grond van expert judgement (wiens expert judgement?) over potentiële milieueffecten en gegevens over EHS-gebieden en gebieden voor weidevogels of waar de vogelrichtlijn van toepassing is, met focus op de vogel- en habitatrichtlijn. (H2 Milieurapport) Het woord focus klopt precies. Naar andere gebieden en waarden is helemaal niet gekeken, zoals zo vaak. Zo zijn er de vele fruitbomen in het Wehlse Broek, de bodemkwaliteit in het hele gebied en de verslechterde

biodiversiteit, de dieren die er grazen, het vele verkeer dat per auto, fiets of te voet (wandelpaden Noaberpad en Pieterpad) de lijn, soms meerdere malen per dag passeert. Dit bezwaar wordt ondersteund door een opmerking over leefomgeving uit het SMB pkb van SEV III dat de verbinding Doetinchem – Duitsland een negatieve beoordeling kent vanwege de ligging in een gebied met hoge bevolkingsdichtheid of nabijheid van woongebieden. Cumulatieve effecten m.b.t. straling en fijnstof zijn in deze SMB niet beoordeeld omdat SEV III geen strategische beleidsuitspraken over de Nederlandse elektriciteitsvoorziening doet. Met andere woorden, Tennet/de energiemarkt zouden een totaalbeeld moeten geven voor Nederland voor de cumulatieve effecten gebonden aan de landelijk maximaal op te stellen vermogens per brandstofsoort. Zolang dat niet is gedaan en de behoeften aan de absoluut noodzakelijke capaciteit per verbinding is aangetoond, is de noodzaak van DW 380 evenmin bewezen.

Op blz 18 en 19 stelt men dat eventuele milieueffecten van straling door een hoogspanningsverbinding niet onderzocht zijn en alleen bij benadering kunnen worden vastgesteld, dus de effecten op het bodemleven, en dieren die zich vele uren in de nabijheid bevinden – gezien de indicatieve zones tot 150 meter die het RIVM heeft geconcludeerd – zijn niet bekend. Dit kwalificeren wij als volstrekt onvoldoende waar het gaat om de zorgplicht van de overheid t.a.v. een gezonde leefomgeving.

Bovendien kan de **Gezondheidsraad** geen zekerheid geven naar aanleiding van bestaande onderzoeken of er een verband is tussen blootstelling aan ELF EM-velden en het voorkomen van leukemie bij kinderen. Evenzo m.b.t. Alzheimer. Men vindt dat m.b.t. langetermijneffecten van blootstelling aan elektromagnetische velden de signalen voldoende aanleiding zijn tot het doen van verder onderzoek en het nemen van passende maatregelen. Hierbij denkt men o.a. aan het verbreden van de zone waarin zo weinig mogelijk gebouwd mag worden, enz. Deze gegevens maken het onacceptabel nu wel te besluiten de lijn aan te leggen.

Milieurapport 3.4.2: Beoordeling hoogspanningsverbindingen: ook al raken alle hoogspanningsverbindingen EHS-gebieden, er is geen kwalitatief goede info beschikbaar over de belangrijkste natuurwaarden in de afzonderlijke EHS-gebieden en men stelt dat men daardoor de effecten van de hoogspanningsverbinding op deze gebieden niet kan beoordelen. Als dat het geval is, hoe kan men dan buiten EHS-gebieden en habitatrictlijngebieden de natuurwaarden vaststellen en de schade daarop beoordelen? Met andere woorden: de richtlijnen voor het Milieurapport geven zelf duidelijk aan hoe onbetrouwbaar de uitgangspunten voor het MER in het algemeen zijn.

Temeer is de uitspraak in het inpassingsplan “de 380 KV lijn is veel belangrijker dan de bomen” een zeer onverantwoorde opmerking.

Wij beroepen ons daarom op uw uitspraak van 11 juli 2012 m.b.t. de thematische herziening Landbouwontwikkelingsgebied Azewijn en bijbehorend PlanMER. Het betreffende besluit van de Gemeenten Oude IJsselstreek en Montferland te vernietigen hebt u deels verantwoord door te wijzen op onevenredige schade die omwonenden, ondernemers, natuur en cultuur in de omgeving wellicht zouden lijden bij vestiging van een bedoeld bedrijf. Mocht u besluiten het plan voor de lijn DW380 toch toe te staan, doen wij een beroep op u m.b.t. de aanleg ervan van uw eisen gestand te doen en dezelfde voorwaarden aan Tennet en de overheid op te leggen t.a.v. milieu, natuurwaarden en persoonlijke gezondheids- en economische belangen.

Nut en noodzaak:

Doetinchem-Wesel 380 en de energiecrisis

Onze stelling: deze lijn is niet nodig om de energiecrisis op te lossen. Deze stelling onderbouwen we met de hier volgende opmerkingen en daarna met de citaten uit de documenten met onze commentaren daarop.

De energiecrisis is tweeledig:

1. Hoe maken we de transitie naar duurzame energie mogelijk, hoe stimuleren en faciliteren wij projecten voor alternatieve energie, inclusief opslag?
2. Hoe passen we de zo verkregen energie in in het bestaande net?

Er zijn zeer veel projecten als bedoeld onderweg. Denk ook aan initiatieven waar de universiteiten van Eindhoven en Enschede bij betrokken zijn, zoals de blauwe energie van Wetsus en de verschillende vormen van biogas.

De mogelijkheden zijn enorm. Het gaat erom dat de **rijksbegroting van 2016** de nodige aandacht heeft voor de energietransitie. We hebben een samenhangend beleid en onafhankelijke centrale sturing nodig en bijpassende regels, om deze projecten efficiënt in te kunnen zetten en volledig en effectief te faciliteren. Dat lijkt nauwelijks mogelijk in de huidige situatie die zich kenmerkt door enerzijds een overheid die geen enkel teken geeft van zorg om de markt en inpassing van nieuwe energie in die markt en de invloed op de financiële situaties van de actoren en anderzijds die energieleveranciers, die immers ieder een deel van de markt hebben en, in het belang van het eigen bedrijf en dat van hun klanten, hun productiecapaciteit en prijsniveau dienen te handhaven.

Documenten:

Onderstaand een aantal opmerkingen uit vastgestelde documenten van officiële instellingen. Hoofdzakelijk daarbij zijn de KCD's van Tennet en correspondentie van de minister aan de 2^e Kamer. .

Het volgende beeld van de energiemarktontwikkeling toont hoe DW380 als een duveltje uit het doosje kwam.

Uit het **rapport 2006 van Tennet/RWE** citeren we: 2.1.1 Exchange gradually increased thanks to the growing available interconnection capacities.

Page 9: present situation in the Netherlands is characterized by large imports for economic reasons. The total installed capacity was 22 GW and peak load was approx. 18 GW
Forecasts for generation development as of 2012 are based on further increase in wind energy as well as continuing shutdown of nuclear power plants.

Verder: voor productie van conventionele energie zijn voorspellingen uiterst moeilijk i.v.m. de samenhang met CO2 scenario's en ontwikkelingen van de Europese markt.

Met andere woorden: de uitgangssituatie was veel te vaag om DW380 te verantwoorden. Bij de scenario's voor de toekomst spelen technische en marktaspecten een voornamelijk rol.

Geen aandacht is er voor klimaat en de noodzaak onze energieconsumptie te beperken en beter met het milieu om te gaan. Zelfs de verwachtingen over productiescenario's in oost en west gaan maar tot 2008.

De brief van de Min. Van Economische Zaken aan de 2^e Kamer van 10 juli 2013:

- Nieuwe ontwikkelingen in de elektriciteitsmarkt voornamelijk rond windenergie en niet conventionele energie
- Bestaande hoogspanningsnet van 220KV en hoger biedt voldoende transportcapaciteit voor de SEV III looptijd.

- Aanbevolen wordt de looptijd tot 2020 te handhaven. Dus minstens tot 2020 geen uitbreiding.

Onze conclusie is dat het plan gebaseerd is op wensscenario's veel energie in- en uit te voeren. (exchange scenarios)

SEVIII

Blz 7 Grote windprojecten (> 100 MW) in de gebieden van de Structuurvisie Wind op Land worden verbonden met het landelijk Hoogspanningsnet middels 110 of 150 KV en blijven dus buiten SEVIII. Dus DW380 is niet nodig voor inpassing van windenergie.

Verbindingen nodig om windparken op zee te verbinden met bestaande hoogspanning met (veelal 150 KV) zijn niet gereserveerd in SEVIII. Dus SEVIII houdt zich niet bezig met inpassing van windenergie uit zee! Zeer inadequaat.

Blz 9: Eist zorgvuldige afweging voor netuitbreiding en –verzwaring, waarbij concrete investeringsplannen in **nieuwe productie** een uitgangspunt moeten zijn. DW380 heeft niets met nieuwe productie te maken, dus van uitbreiding of verzwaring mag geen sprake zijn.

Uit het **Kwaliteits- en capaciteitsplan 2012:**

Blz 4: is het duidelijk dat de grootste urgentie voor verzwaring van het landelijk hoogspanningsnet is geweest. Tot 2017 hoeven geen maatregelen genomen te worden.

Blz 5: behoefte aan importcapaciteit: de toegewezen capaciteit wordt bijna volledig benut.

Blz 20/21: Problemen met transitstromen (zoals op 11 maart 2005 van 17.00 – 24.00 uur): of daadwerkelijk tot verzwaring moet worden overgegaan, zal t.z.t. afhangen van de productie- en belastingontwikkeling.

Commentaar: Inmiddels is er een derde 380 KV verbinding bij gekomen. Daarom moet men nu kijken hoeveel wind- en zonne-energie (en andere) hoe en waar kunnen worden ingepast voor je evt. weer verzwaart.

Blz 24: Er wordt nu al tussen 800 en 1200 MW verbinding beschikbaar gehouden voor onvoorziene Duitse windproductie. Een structurele oplossing moet gezocht worden in het Duitse net.

Commentaar: Wat zijn de ontwikkelingen van opslag? Eerst dat uitzoeken voor je over verzwaring denkt.

Opslag kan o.m. met perslucht met compressiewarmte, een mogelijke manier om de elektriciteitsbalans te handhaven.

Commentaar: Duitsland is al ver met het ontwikkelen van opslagmogelijkheden en kan binnenkort de overproductie van wind opslaan.

Blz 89/90: Criteria voor inzetbaarheid: In de scenario's voor 2010-2012 wordt Doetinchem-Duitsland niet genoemd bij de knelpunten in 380 en 220KV transport.

Het scenario "Groene revolutie" is een misleidende term. Het meldt niets over vervangbare energie als zon, wind, bio etc. Dus het doel wordt niet ingevuld. Het scenario "**Duurzame transitie**" wijdt slechts **4,5 regel** aan de inzet van echt duurzame, dus vervangbare energie!

Uit het **Kwaliteits- en capaciteitsplan 2013 deel 1:**

Visie en missie: blz 10 t/m 41 wordt besteed aan kwaliteitsbeheersing, risicomanagement, asset management, etc. dus 32 blz aan managementzaken, kennelijk om zich in te dekken tegen klachten van klanten alvorens de capaciteit van het net en de plannen aan de orde komen.

Blz 5: Doetinchem-Wesel in beeld om te profiteren van lage Duitse energieprijzen bij overaanbod.

Commentaar: goedkope Duitse energie, ook groene, mag niet door Nederlandse producenten worden doorverkocht als deze daardoor hun financiële, niet groene, positie kunnen handhaven. In de toekomst zal Duitsland deze energie kunnen opslaan en niet meer exporteren.

Men noemt “de nieuwe verbinding Doetinchem-Wesel” alsof deze er al is.

Blz 8: de visie en missie van Tenet is tweeledig:

1. Integratie N-W Europese markt en integratie van hernieuwbare bronnen
2. Alle belangen van de stakeholders te dienen.

Commentaar: Hier wringt het. Tenet mag niet perse alle belangen van de energieproducenten dienen. Tenet zal, met de regulator, continu moeten bewaken dat:

1. productie van niet duurzaam opgewekte energie niet de ontwikkeling van hernieuwbare bronnen kan verstoren of vertragen
2. belangen van producenten van niet duurzaam opgewekte stroom ondergeschikt gemaakt worden aan de toegang tot het net van hernieuwbare energie
3. profijtbeginsel van import van goedkope buitenlandse energie ondergeschikt is aan stimuleren en faciliteren van productie van hernieuwbare stroom en opslag in eigen land. (streven naar regionale productie en consumptie is duurzaamheidscriterium) De minister zei dit jaar: “Voor energievoorziening streeft Nederland naar onafhankelijkheid”.
4. Tennaet bij afspraken met het buitenland kijkt naar het complete net. Tennaet werkt volgens KCD richtlijnen en dit betreft 110 – 380 KV-netten. Omringende landen gaan uit van “Ten Year Network Development Plans”. Deze plannen laten de 110-150 KV netwerken buiten beschouwing. Daarom dient Tenet niet automatisch conclusies over capaciteitsbehoefte vanuit het buitenland over te nemen ten aanzien van 220 en 380KV-netten.

Het **ministerie** neemt hier, **zie bijlage 1**, de positie in dat men de markt zijn werk laat doen. Zo wil men niet sturen over vragen als: wie levert echt groene stroom, hoe kan ik mijn energieverbruik nagaan, welk apparaat geeft eerlijke info over waar mijn energie vandaan komt? Maar ook vragen over de positie van energieleveranciers en hun markt gaat men kennelijk liever uit de weg. Men laat het aan de markt over.

Visie 4 (Green Revolution) heeft weinig met groen te maken. Het gaat o.a. uit van extra nieuwbouw van gasgestookte centrales om het wegvallen van kolenvermogen op te vangen en vanwege de groei van intermitterend duurzaam vermogen. Hier geen woord over energieopslag.

Commentaar: Op 11 januari 2013 was onze totale energieproductie conventioneel 24,6 GW (ong 85% van het totaal). Grootscheepse capaciteit wind- en zonne-energie kan bieden: 9 GW op land is tot 2025 goed mogelijk, 5GW op zee is voor 2020 al vrijwel zeker, dus windenergie kan rond 2030 al 50% van de totale energieconsumptie leveren, mits opslag en inpassing technisch ontwikkeld en geregeld zijn. Dit terwijl voor de helft van de provincies er in januari 2013 nog plannen voor windenergie ontwikkeld moesten worden.

De verwachting voor fotovoltaïsch is dat voor 2020 6.000 megawatt mogelijk is. Dit is nog buiten het energieakkoord gerekend. Ook zonneboilers worden hierin niet betrokken.

Bij de ontwikkelingen in Duitsland vermeldt men ook hier niet de resultaten van onderzoek naar energieopslag.

Blz 69: Alleen in het “Duurzaam Beleid Scenario” noemt men behoud van 900 MW warmtekracht als compensatie /opslag voor het intermitterende karakter van duurzaam opgewekte elektriciteit. In de andere scenario’s niets over opslag!

Blz 72: De onzekerheid over electriciteitsbesparingen en extra verbruik door nieuwe toepassingen: tot 2020 is het beeld bij regionale beheerders leidend: ze compenseren elkaar, met flinke mate van onzekerheid. Na 2020 is de onzekerheid nog veel groter, o.a. door hogere EPC-eisen (Energie Prestatie Coëfficiënt) voor nieuwbouwwoningen.

Voor **opslag** via thermische netten verwacht de **Task Force Intelligente Netten** dat pas na 2020 kleinschalig met implementatie kan worden begonnen. Over **grootschalige opslag** vermeldt het document niets!

In de planningsituaties ziet men dat er steeds meer import en export van vermogen is.

Commentaar: aangezien ook in het buitenland productie en transport continu in ontwikkeling zijn en opslag wel degelijk steeds belangrijker wordt, is toename van interconnectiviteit, zeker gezien de wens onafhankelijk te zijn van buitenlandse partijen, wellicht helemaal niet nodig. In ieder geval is in de Nederlandse situatie de conclusie gerechtvaardigd dat inzet op ontwikkeling en inpassing van hernieuwbare energie en bijbehorende opslag, onder meer voor de belastingbalans, veel eerder prioriteit dient te hebben dan vergroting van interconnectiviteit. Voor zover men kan spreken van een energiecrisis, dan betreft dat zeker niet de omvang van de interconnectiviteit of de leveringszekerheid van ons net.

Kwaliteits- en capaciteitsplan 2013 deel 2:

Blz 20: Voor het Nederlandse net wordt het koppelstation Doetinchem niet als knelpunt gezien.

Blz 29: Knelpunten door vermogensexport naar Duitsland: men noemt alleen knelpunten in het westelijk deel van de ring bij hoge productie op de Maasvlakte. De drie huidige 380KV grenspassages vormen voor het Nederlandse circuit geen knelpunt. De extra stroom uit en naar Duitsland kan, zeker gezien de plannen voor station Meeden, voldoende geëxporteerd en dus ook geïmporteerd worden.

Blz 36: Toename van handelsstromen met Duitsland maakt grotere capaciteit van transport nodig. Dit komt door de "Energiewende" in Duitsland.

Commentaar: Als onze "Energiewende" gerealiseerd is, inclusief voldoende opslagcapaciteit, is geen grootschalige import of export meer nodig, dus voldoet de huidige capaciteit zeer waarschijnlijk ruimschoots. Bovendien verwacht men nu een toename van de handelsstroom van België naar Duitsland.

Tennet document Visie 2030

Onze stelling: dit is geen visiedocument.

H2 Algemene Ontwikkelingen: men noemt wel bij "mogelijke situaties" de reductie van energiegebruik bij afnemers. Men laat echter in het midden hoe een dergelijke ontwikkeling te stimuleren is, dus hoe we tot een milieuwenselijk scenario kunnen komen. Toch stellen ons milieu en ons klimaat wereldwijd ons nu voor de keus wel of niet proactief voor duurzaam te gaan. Daar dienen de netbeheerders met de regulator hun verantwoordelijkheid te nemen.

H5: Het Netconcept geeft geen concrete info over de noodzaak van DW380.

H7: slotbeschouwing:

Uit de 4 scenario's: Groene Revolutie, Duurzame Transitie, Nieuwe Burchten en Geld Regeert, is de visie 2030 opgesteld. Het integreren van de visies wordt niet behandeld, noch worden keuzes gemaakt. Deze integratie zal zeer essentiële keuzes met zich brengen. De visie rept niet over criteria die daarbij gehanteerd moeten worden, waarbij klimaat, energieconsumptie, de plaats van de energieproducenten en –leveranciers en hun problemen – dus ook het marktsysteem en de marktform – concreet in kaart moeten worden gebracht. Omdat men dit hier nalaat, **mag men niet van een visiedocument spreken.**

In H 7 (blz 47) stelt men verder: de analyses van de resultaten van ECN en de zienswijze van Jeremy Rifkin geven geen aanleiding tot aanpassing van het Visie2030 document. Rifkin heeft zich o.a. bezig gehouden met de waterstof economie 2050 en intelligente netten. Om hier maar simpel deze conclusie te trekken is veel te kort door de bocht. Ik ben er van overtuigd dat hij de visie zou afkraken, vooral omdat er nauwelijks een concrete stap wordt gezet in faciliteren van projecten voor hernieuwbare energie en de inpassing daarvan in het net, alsmede de kansen te ontwikkelen deze stroom op te slaan en zo de netcapaciteit meer in balans te brengen. Want alleen zo is het nuttig het idee van de slimme netten toepasbaar te maken. Ons advies is daarom Rifkin concreet te vragen wat hij van het KCD 2013 en het visie2030 document vindt en hem daarna te citeren.

NMA Visiedocument 2006: Concentraties Energiemarkt

Men concludeert wel belang van grote interconnectiviteit om goedkope buitenlandse energie beschikbaar te hebben maar heeft geen meetgegevens om DW 380 te ondersteunen. Winst is daarbij het criterium de importcapaciteit te verhogen. Men schrijft niets over het belang van vervangbare energie of gevolgen van de inpassing daarvan op de Nederlandse energiemarkt.

Ons commentaar: De leeftijd van dit document maakt het nauwelijks relevant. Tijd voor de NMA een nieuwe versie te schrijven.

Slotopmerking over de conclusies van StAB: de meeste en de meest wezenlijke conclusies die wij over nut en noodzaak hebben getrokken vinden we ook in het verhaal van StAB terug. Er is echter een belangrijk punt van verschil. Dat geldt hun conclusie op blz 44/45: de verzwaringen en uitbreidingen, waaronder DW380, worden door Tennet als afdoende beschouwd om de ontwikkelingen (vooral voor windenergie op land en zee) op het hoogspanningsnet te kunnen opvangen. Echter, Tennet heeft zelf ook duidelijk aangegeven dat DW380 niet nodig is om in Oost-Nederland zonne- en windenergie in te passen (dit kan op 110 en 150 KV). Dat bevestigt StAB, dus men is niet consequent. Dit zou StAB moeten corrigeren.

Waar we het, kortgezegd, over eens zijn: leveringszekerheid en betrouwbaarheid zijn geen relevant argument voor deze grensoverschrijdende verbinding.

Wij vertrouwen er op dat u onze opmerkingen zorgvuldig verwerkt en in uw uitspraak aangeeft dat geen onherroepelijke stappen mogen worden gezet die schade toebrengen aan de leefbaarheid van ons gebied of echte vooruitgang in onze energievoorziening in de weg staan.

Hoogachtend,

Namens de Stichting Leven met de Aarde en
De Stichting Behoud Kemnade en Waalse Water,

Lies Visscher-Endeveld en Bart Visscher,
Namens deze

Bart Visscher

Bijlage: brief namens minister van Econ. Zaken aan Lies Visscher-Endeveld van 1 nov 2013